

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання для місцевої інфраструктури»

1. Мета

Проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання для місцевої інфраструктури» (далі – проєкт Постанови) розроблено з метою імплементації відповідних положень Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію), створення правових механізмів реалізації положень Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон), а також удосконалення встановленого правового регулювання з метою ефективного функціонування системи контролю і моніторингу державної допомоги.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Необхідність прийняття проєкту Постанови базується на таких законодавчих підставах.

Частиною першою статті 267 Угоди про асоціацію передбачено, що протягом трьох років з дати набрання чинності Угодою про асоціацію Україна має, зокрема, прийняти національне законодавство про державну допомогу.

Відповідно до статті 264 Угоди про асоціацію сторони домовились, що вони застосовуватимуть положення Угоди про асоціацію з використанням як джерела тлумачення критеріїв, що впливають із застосуванням статей 106, 107 та 93 Договору про функціонування Європейського Союзу, зокрема відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також відповідне вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Союзу.

Пунктом 3 «с» статті 262 Угоди про асоціацію встановлено, що може вважатися сумісним з належним виконанням цієї Угоди допомога для сприяння розвитку певної економічної діяльності або певних економічних сфер, якщо така допомога не має несприятливого впливу на умови торгівлі всупереч інтересам Сторін.

Критерії сумісності державної допомоги для місцевої інфраструктури визначаються статтею 56 «Інвестиційна допомога для місцевої інфраструктури» розділу 13 «Допомога для місцевої інфраструктури» Регламенту Комісії (ЄС) № 651/2014 від 17.06.2014 «Про визнання деяких категорій допомоги сумісними з внутрішнім ринком на застосування статей 107 та 108 Договору» (зі змінами).

Відповідно до пункту 6 розділу 9 «Прикінцеві та перехідні положення» Закону Кабінет Міністрів України має:

- подати до Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законодавчих актів України у відповідність із цим Законом;
- привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;
- забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом;
- забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом.

Відповідно до статті 8 Закону до повноважень Уповноваженого органу з питань державної допомоги, яким є Антимонопольний комітет України (далі – Уповноважений орган, Комітет), належить, зокрема, визначення належності до державної допомоги заходів з підтримки суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, оцінювання допустимості державної допомоги для конкуренції, прийняття рішень, передбачених цим Законом.

Пунктом 3 частини першої статті 6 Закону встановлено, що державна допомога може бути визнана допустимою, якщо вона надається для сприяння окремим видам господарської діяльності за умови, що це не суперечить міжнародним договорам України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Згідно із частиною другою статті 6 Закону Кабінет Міністрів України визначає критерії оцінки допустимості окремих категорій державної допомоги, що надається для цілей, передбачених частиною першою цієї статті. У цьому контексті є необхідним встановлення єдиного порядку та підходів здійснення оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання для місцевої інфраструктури.

Наразі в національному законодавстві відсутні критерії оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання для місцевої інфраструктури. Зазначене порушує дотримання принципу правової визначеності під час реалізації повноважень Уповноваженого органу під час здійснення оцінки допустимості державної допомоги на цілі, передбачені пунктом 3 частини першої статті 6 Закону, не забезпечує визначення на національному рівні підходів до оцінювання державної допомоги в цих сферах та, відповідно, унеможлиблює імплементацію відповідних положень Угоди про асоціацію.

Крім того, з метою захисту національних інтересів, забезпечення економічної самостійності держави, прав, свобод та законних інтересів громадян України, суспільства та держави в цілому та у зв'язку з отриманням Україною статусу кандидата на членство в Європейському Союзі, необхідно здійснити імплементацію національного законодавства про державну допомогу суб'єктам господарювання до законодавства Європейського Союзу.

Враховуючи наведене, прийняття та реалізація положень проєкту Постанови сприятиме пришвидшенню роботи над інтеграцією України до Європейського Союзу.

Водночас у пункті 1 Плану заходів з удосконалення механізму державної допомоги суб'єктам господарювання, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.06.2022 № 476-р, щодо нормативно-правового забезпечення проведення моніторингу та здійснення контролю за наданням державної допомоги суб'єктам господарювання зазначено про розроблення та подання, зокрема Комітетом, на розгляд Кабінету Міністрів України проєктів постанов Кабінету Міністрів України про критерії оцінки допустимості окремих категорій державної допомоги (строк виконання – грудень 2025 року).

3. Основні положення проєкту акта

Проєктом Постанови пропонується визначити критерії оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання для будівництва та модернізації місцевої інфраструктури, а саме:

- мету надання державної допомоги;
- категорії отримувачів державної допомоги;
- максимальний розмір державної допомоги, яка може надаватися;
- умови та спосіб розрахунку сукупного розміру державної допомоги;
- витрати, що можуть бути відшкодовані отримувачам державної допомоги.

4. Правові аспекти

Правовими підставами розроблення проєкту Постанови є:

- Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони;
- Регламент Комісії (ЄС) № 651/2014 від 17.06.2014 «Про визнання певних категорій допомоги сумісними з внутрішнім ринком на застосування статей 107 та 108 Договору» (зі змінами);
- Закон України «Про Антимонопольний комітет України»;
- Закон України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання».

Зобов'язання щодо затвердження критеріїв допустимості державної допомоги передбачені Угодою про асоціацію. Так, згідно із частиною першою статті 267 Угоди про асоціацію для виконання зобов'язань, зазначених у статтях 262 – 266 цієї Угоди, Україна, зокрема, має прийняти національне законодавство про державну допомогу.

Пунктом 3 «с» статті 262 Угоди про асоціацію встановлено, що може вважатися сумісним з належним виконанням цієї Угоди допомога для сприяння розвитку певної економічної діяльності або певних економічних сфер, якщо така допомога не має несприятливого впливу на умови торгівлі всупереч інтересам сторін.

Відповідно до статті 9 Конституції України чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною

національного законодавства України, що також передбачено в частині першій статті 19 Закону України «Про міжнародні договори України».

У пункті 11 статті 116 Конституції України зазначено, що Кабінет Міністрів України забезпечує реалізацію стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі.

Відповідно до частини другої статті 3 Закону України «Про Кабінет Міністрів України» Кабінет Міністрів України здійснює виконавчу владу на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України, частиною першою статті 49 Закону України «Про Кабінет Міністрів України» передбачено, що Кабінет Міністрів України на основі та на виконання, зокрема, Конституції і законів України видає обов'язкові для виконання акти - постанови і розпорядження.

Отже, Угода про асоціацію є актом законодавства, на виконання якого пропонується прийняти проєкт Постанови, як це передбачено пунктом 13 Правил підготовки проєктів актів Кабінету Міністрів України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 06.09.2005 № 870.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проєкту Постанови не матиме впливу на надходження та витрати державного чи місцевого бюджетів України, тому фінансово-економічні розрахунки не наводяться.

Способи розрахунку максимального розміру державної допомоги для місцевої інфраструктури, визначені в пункті 17 проєкту Постанови, відповідають способам розрахунку максимального розміру державної допомоги для місцевої інфраструктури, що визначені в пункті 6 статті 56 Регламенту Комісії (ЄС) № 651/2014 від 17.06.2014 «Про визнання певних категорій допомоги сумісними з внутрішнім ринком на застосування статей 107 та 108 Договору» (зі змінами).

6. Позиція заінтересованих сторін

Публічні консультації будуть проведені відповідно до Порядку проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів від 03 листопада 2010 р. № 996 «Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики».

Проєкт Постанови не стосується функціонування і застосування української мови як державної, тобто не потребує позиції відповідної заінтересованої сторони, а саме – Уповноваженого із захисту державної мови.

Водночас реалізація положень проєкту Постанови може стосуватися питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, соціально-трудової сфери, прав осіб з інвалідністю, тобто потребує позиції відповідних заінтересованих сторін: Всеукраїнської асоціації органів місцевого

самоврядування «Асоціація міст України», Спільного представницького органу сторони роботодавців на національному рівні, Спільного представницького органу репрезентативних всеукраїнських об'єднань профспілок на національному рівні, Урядового уповноваженого з прав осіб з інвалідністю та всеукраїнських громадських організацій осіб з інвалідністю.

Проект Постанови не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності, тобто не потребує надсилання на розгляд Науковому комітету Національної ради з питань розвитку науки і технологій.

Проект Постанови потребує погодження з Міністерством розвитку громад, територій та інфраструктури України, Міністерством фінансів України, Міністерством економіки України, Міністерством цифрової трансформації України, Урядовим офісом координації європейської та євроатлантичної інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів України.

Проект Постанови потребує проведення Міністерством юстиції України правової експертизи.

Частиною другою статті 3 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» передбачено, що дія цього Закону не поширюється на здійснення регуляторної діяльності, пов'язаної з прийняттям нормативно-правових актів, що містять положення, спрямовані на виконання Угоди, у тому числі додатків до неї.

За інформацією Урядового офісу координації європейської та євроатлантичної інтеграції, проект Постанови є таким, що спрямований на виконання Угоди.

Прийняття проектів постанов Кабінету Міністрів України про критерії оцінки допустимості окремих категорій державної допомоги, що розробляються Комітетом, не потребують реалізації регуляторних процедур при їх прийнятті, що підтверджується Державною регуляторною службою України.

7. Оцінка відповідності

Проект Постанови містить положення, що стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, а саме, зазначених у статтях 262-267 Угоди про асоціацію.

Водночас у проекті Постанови відсутні положення, що:
стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини й основоположних свобод;
впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;
містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних із корупцією;
створюють підстави для дискримінації.

Проект Постанови буде надіслано до Національного агентства з питань запобігання корупції для проведення антикорупційної експертизи.

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертизи проекту Постанови не проводилися.

8. Прогноз результатів

Прийняття проєкту Постанови дозволить запровадити на національному рівні вдосконалені підходи оцінювання допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання для будівництва та модернізації місцевої інфраструктури та забезпечить належну імплементацію відповідних положень Угоди про асоціацію.

Реалізація проєкту Постанови не матиме негативного впливу на ринкове середовище, забезпечення захисту прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян і держави; розвиток регіонів, підвищення чи зниження спроможності територіальних громад; ринок праці, рівень зайнятості населення; громадське здоров'я, покращення чи погіршення стану здоров'я населення або його окремих груп; екологію та навколишнє природне середовище, обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема забруднення утвореними відходами, інші суспільні відносини.

Інформація у вигляді таблиці за запропонованою формою щодо впливу на інтереси заінтересованих сторін надається в додатку до пояснювальної записки.

Додаток: на 2 арк. в 1 прим.

**В.о. Голови Антимонопольного
комітету України**

Анжеліка КОНОПЛЯНКО

«___» _____ 2023 р.

Інформація про вплив реалізації проєкту Постанови на інтереси
заінтересованих сторін

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Держава	Створення правових механізмів реалізації положень Закону та забезпечення нормативно-правової бази при здійсненні оцінки допустимості державної допомоги для місцевої інфраструктури	Запровадження на національному рівні підходів до оцінювання допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання для місцевої інфраструктури, забезпечення імплементації відповідних положень Угоди про асоціацію, забезпечення дотримання принципу правової визначеності під час реалізації повноважень Комітету при оцінці допустимості державної допомоги на цілі, передбачені пунктом 3 частини першої статті 6 Закону
Громадяни	Отримання якісних послуг, що надаватимуться у сфері місцевої інфраструктури	Запровадження чітких та рівних для всіх суб'єктів господарювання підходів до оцінювання допустимості державної допомоги для місцевої інфраструктури сприятиме забезпеченню захисту та розвитку конкуренції на відповідних ринках; підвищення прозорості та ефективності управління ресурсами держави та місцевими ресурсами
Суб'єкти господарювання (отримувачі державної допомоги)	Розуміння чітких умов, за яких отримання державної допомоги є можливим та допустимим для конкуренції в контексті системи	Визначення мети і форм державної допомоги, категорій отримувачів державної допомоги, максимального розміру державної допомоги, яка може надаватися, умов та способу розрахунку сукупного розміру державної допомоги, витрат, що можуть бути відшкодовані

	державної допомоги	отримувачам державної допомоги, які передбачені проектом Постанови, забезпечить для суб'єктів господарювання - отримувачів державної допомоги для місцевої інфраструктури, визначення умов за яких державна допомога є допустимою, що підвищуватиме прозорість функціонування системи державної допомоги
--	--------------------	--